

Artur **Kacprzyk**, Marcin Andrzej **Piotrowski**, Aleksandra **Kozioł**

USA zmniejszają obecność wojskową na wschodniej flance NATO

USA zapowiedziały wycofanie ok. jednej piątej swoich wojsk ze wschodniej flanki NATO poprzez redukcję ich obecności w Rumunii, a najprawdopodobniej także w Bułgarii, Słowacji i Węgrzech. **Choć decyzja ta nie zmieni zasadniczo sytuacji wojskowej w regionie, jest niekorzystna dla Sojuszu i może zachęcić Rosję do dalej idących prowokacji i testowania gotowości USA do reakcji na nie.**

Stany Zjednoczone poinformowały 29 października br., że zakończą prowadzone od 2022 r. rotacje liczącej ok. 3 tys. żołnierzy brygady powietrznodesantowej ze swojego terytorium do Rumunii. Zmniejszy to liczbę żołnierzy USA ciągle obecnych w tym kraju (z ok. 2 tys. do 1 tys.), a także winnych państwach, w których ćwiczyła ta jednostka. Decyzja ta wpisuje się w dążenie administracji Donalda Trumpa do przeznaczenia większych sił do ochrony własnego terytorium i odstraszenia Chin w Indo-Pacyfiku. USA wskazują też na rosnące inwestycje sojuszników z NATO we własne zdolności obronne. Amerykańska administracja mogła również uznać, że w związku z aktualnym brakiem zagrożenia zajęciem przez Rosję zachodniej Ukrainy spadła potrzeba utrzymywania w pobliżu dodatkowych sił lądowych. W obliczu niedoborów w ogólnym potencjalnie obronnym członków Sojuszu decyzja USA oznacza jednak jego osłabienie i może zostać odebrana przez Rosję jako spadek zainteresowania USA bezpieczeństwem europejskim. Niemniej dla sojuszniczego odstraszenia o wiele bardziej szkodliwe byłyby redukcje obecności wojskowej USA w graniczącej z Rosją Polsce (obecnie stacjonuje tu ok. 10 tys. żołnierzy) i państwach bałtyckich (ok. 2 tys. żołnierzy).

Deklarowane postępy Rosji w pracach nad nowymi systemami z napędem nuklearnym

Władze Rosji twierdzą, że 21 października br. przeprowadziły udany test pocisku manewrującego Buriewiestnik, a tydzień później – drona-torpedy Posejdon, tj. systemów z napędem i uzbrojeniem nuklearnym. Deklaracje te wymagają pełnej weryfikacji, ale **wyraźnie wpisują się w kampanię presji psychologicznej i gróźb nuklearnych wobec NATO.**

Oficjalnie Buriewiestnik miał pokonać 14 tys. km, a lot trwać 15 godzin. Jednak Norwegia nie odnotowała wyższego promieniowania, jakie powinno towarzyszyć próbie silnika-reaktora w locie. Nie ma też żadnego oświadczenia w tej sprawie ze strony USA, których samoloty do rozpoznania skażeń nuklearnych były obecne w sąsiedztwie poligonów na Nowej Ziemi. Wciąż brak jest także niezależnego od władz Rosji potwierdzenia podwodnego testu torpedy nuklearnej Posejdon, który według nich miał zostać przeprowadzony 28 października i przez kilka godzin operować z wykorzystaniem napędu nuklearnego. Testy obu systemów zgrano z dorocznymi ćwiczeniami sił strategicznych Rosji, które m.in. sprawdziły sprawność pocisków Buława, Jars i Ch-102. Termin tegorocznej edycji został zsynchronizowany z niedawnymi ćwiczeniami taktycznych sił nuklearnych NATO. Ostatnie testy Rosji świadczą o jej postępach w miniaturyzacji napędu obu systemów, jednak pokazują też, że są to konstrukcje kosztowne i technologicznie niedojrzałe. Ich rozwój cieszy się natomiast osobistym poparciem Władimira Putina. Jednocześnie nagłaśnianie takich prób służy presji psychologicznej na Europę w sprawie jej poparcia dla Ukrainy i ma demonstrować Stanom Zjednoczonym, że Rosja ma odpowiedź na ich planowany system Złotej Kopuły (Golden Dome). W kampanię tę wpisują się także deklaracje Białorusi, która oświadczyła, że od grudnia na jej terytorium będą stacjonować pociski Oriesznik. Jednak wbrew deklaracjom Rosji większość nowych systemów nie zmieni równowagi sił strategicznych z USA i dlatego prawdopodobnie nie wyjdzie ona poza testy ich prototypów.

Pocisk Buriewiestnik oraz pozostałe nowe systemy strategiczne Rosji (2015-2025)

NAZWA ROSYJSKA (OZN. NATO)	KLASA SYSTEMU (KLASYFIKACJA NATO)	PRODUCENCI SYSTEMU	OSIĄGI DEKLAROWANE PRZEZ WŁADZE ROSJI	UWAGI PISM
9M730 Buriewiestnik (KY-30/ SSC-X-9 Skyfall)	Lądowy pocisk manewrujący z napędem nuklearnym (NP-GLCM)	NPO Nowator i WNIIEF	Napęd i uzbrojenie nuklearne, cechy technologii stealth i „nieograniczony zasięg”	Prawdopodobnie udane tylko 2-3 z 15-16 testów, wątpliwe osiągi i produkcja seryjna
Status-6/2M39 Posejdon (Kanyon)	Ciężka torpeda-dron podwodny z napędem nuklearnym (NP-UUV)	CKB MT Rubin, AO Malachit i Siewmasz	„Międzykontynentalny dron” z napędem nuklearnym i „bombą kobaltową 100 MT” lub „termojądrową 1-2 Megaton”	Testy pod wodą w 2018, 2023 i 2025 r. Wątpliwe jego deklarowane osiągi, uzbrojenie i przeznaczenie
Nieoznaczony projekt	Antysatelitarny pojazd z głowicą nuklearną (Nuclear ASAT-EMP)	Niepotwierdzeni (możliwe NIIP, WNIIEF i NIKIET?)	Rosja oficjalnie zaprzecza jego testom naziemnym lub w kosmosie	Niejasny rodzaj testu wykryty przez wywiad USA w 2024 r. Międzynarodowy zakaz takich systemów w kosmosie
Oriesznik (KY-???/ SS-X-31 Mod.?)	Pocisk balistyczny pośredniego zasięgu (IRBM)	MITTCh i AO Wotkinskij Zawod	„Pocisk hipersoniczny (HGV)” z wieloma głowicami konwencjonalnymi lub nuklearnymi („MIRV”)	Improwizowana wersja RS-26 z głowicami MRV, nie jest bronią HGV. Użyta w Ukrainie w 2024 r., eksplozja przy starcie drugiego pocisku w 2025 r.
9S7760 Kindżał (AS-24 Killjoy)	Lotniczy pocisk balistyczny (ALBM)	KBM i AO Wotkinskij Zawod	„Broń hipersoniczna” (HGV) z głowicą nuklearną lub konwencjonalną do „przełamania systemów obrony przeciwrakietowej NATO”	Nie jest bronią HGV, został opracowany na bazie pocisku Iskander-M. Od 2023 r. 47 przechwyceń systemami PAC Ukrainy
15P771 Awangard (SS-19 Mod. 4)	Broń hipersoniczna dla międzykontynentalnych pocisków balistycznych (ICBM-HGV)	MITTCh, NPO Maszynostrojenia i AO Wotkinskij Zawod	Głowica hipersoniczna (HGV) i nuklearna o prędkości 27 Ma/h „do przełamania strategicznej obrony przeciwrakietowej USA”	Od 2019 r. 12 sztuk HGV na 12 pociskach RS-18 (SS-19) i plany opcji MIRV jako uzbrojenia RS-28 (SS-29)
RS-28 Sarmat (SS-X-29 Mod. 1 Satan-II)	Ciężki międzykontynentalny pocisk balistyczny (Heavy ICBM)	GRC Makajewa, KrasMasz, NPO Energia i WNIIEF	Do 10 głowic nuklearnych (MIRV)	Następca pocisku RS-36 (SS-18 Satan). Tylko 1 z 5 testów w pełni udany, ale możliwe 2-3 szt. w służbie
Projekt kolejnej wersji RS-28 Sarmat	System bombardowania z orbity szczątkowej (FOBS)	Niepotwierdzeni	„System nieograniczonego zasięgu” z głowicami nuklearnymi „do przełamania obrony przeciwrakietowej USA”	Zakaz FOBS prawem kosmicznym i układami Rosji z USA. Brak nawet pojedynczego testu systemu
3M22 Cirkon (SS-N-33)	Morski pocisk manewrujący (SLCM-HCM)	KTRW, NPO Maszynostrojenia i KB Salut	Pocisk z silnikiem strumieniowym oraz „prędkością do 9 Ma/h i zasięgiem do 1000 km”. Sugestie jego uzbrojenia w głowicę nuklearną	Broń typu HCM, używana na dystansie 500-700 km w Ukrainie. Istnieje opcja budowy wersji lądowej

Źródło: Opracowanie PISM

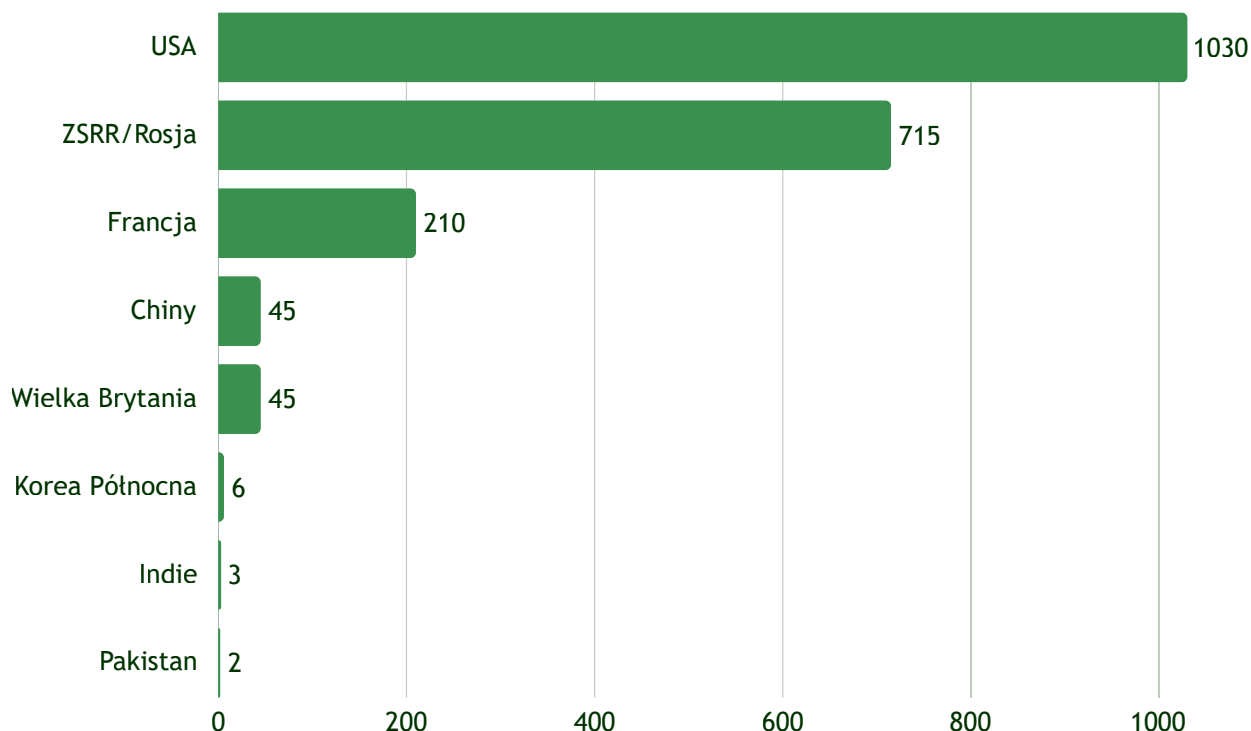
USA sugerują wznowienie próbnych eksplozji nuklearnych

Poprzez zapowiedź prowadzenia przez USA „prób nuklearnych” na równi z Rosją i Chinami **prezydent Donald Trump próbuje skłonić te państwa do ograniczenia zbrojeń. Jednak jeśli USA wznowią próbne eksplozje jądrowe, mogą na tym zyskać ich rywale.**

Poprzez wpis zamieszczony 30 października przed spotkaniem z przewodniczącym ChRL Xi Jinpingiem Donald Trump starał się zademonstrować gotowość USA do podjęcia wyścigu zbrojeń z Rosją i Chinami, które rozbudowują swoje siły nuklearne. Dokonanie pierwszej od lat 90. amerykańskiej próbnej eksplozji jądrowej najprawdopodobniej zostałaby jednak wykorzystana przez Rosję i Chiny jako pretekst do otwartego powrotu do prowadzenia ich własnych testów. Pomogłoby to im w utrzymaniu i rozwoju ich arsenałów w większym stopniu niż Stanom Zjednoczonym. Chiny przeprowadziły o wiele mniej prób jądrowych niż USA i ZSRR/Rosja, natomiast rosyjskie technologie do laboratoryjnego sprawdzania sprawności głowic nie są tak zaawansowane jak amerykańskie. Władze USA oskarżały zresztą w ostatnich latach Rosję o potajemne dokonywanie eksplozji jądrowych o bardzo małej mocy i podejrzewały o to samo Chiny. Nie można jednak wykluczyć, że zapowiedź Trumpa dotyczy częstszych prób nieuzbrojonych pocisków do przenoszenia głowic nuklearnych, a nie detonacji takich ładunków. Sugerowałby to fakt, że zamieścił on swój wpis tuż po serii testów nowych rosyjskich środków przenoszenia broni jądrowej. Dla USA byłaby to opcja mniej kontrowersyjna i łatwiejsza do wykonania niż dokonanie próbnej eksplozji jądrowej, której przygotowanie mogłoby zająć od kilku miesięcy do nawet trzech lat.

Liczba potwierdzonych próbnych eksplozji nuklearnych

Źródło: Opracowanie PISM na podstawie danych Arms Control Association

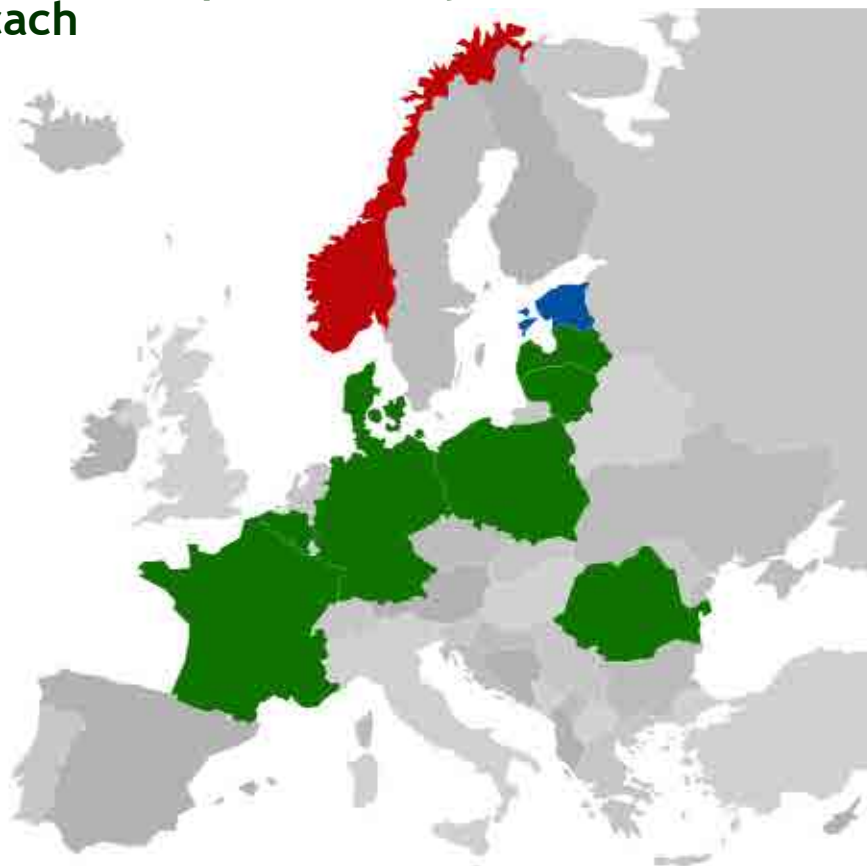
Belgia poinformowała o kolejnych naruszeniach jej przestrzeni powietrznej

Minister obrony Belgii poinformował, że nad kilkoma obiektami o znaczeniu wojskowym odnotowano przeloty dronów szpiegowskich, a za incydent najprawdopodobniej odpowiada Rosja. **Liczba podobnych naruszeń w ostatnich miesiącach istotnie wzrosła, co pokazuje gotowość Rosji do testowania europejskich zdolności do obrony.**

1 i 2 listopada br. nad bazą wojskową Kleine-Brogel, a także nad lotniskiem w Antwerpii pojawiły się drony szpiegujące. Belgijski minister obrony Theo Francken poinformował, że śledztwo w sprawie trwa, ale zasugerował jednocześnie, że motyw i sposób działania wskazują na Rosję. Do przelotów dronów nad dwoma innymi obiektami wojskowymi w Belgii – bazami w Elsenborn oraz Marche-en-Famenne – doszło także w październiku. Baza Kleine-Brogel ma szczególne znaczenie dla europejskiej obronności, ponieważ stacjonują tam myśliwce F-16 z możliwością przenoszenia broni jądrowej, a wkrótce mają pojawić się w niej F-35. Próba zakłócenia sygnału dronów i ich przechwycenia podczas ostatniego zdarzenia nie powiodła się, co wskazuje na niski poziom przygotowania wojsk na podobne zagrożenia hybrydowe. W związku z incydem Belgia planuje zainwestować dodatkowe 50 mln euro w plan antydronowy. Mają się na niego składać systemy do wykrywania dronów, urządzenia zakłócające i karabiny antydronowe, co ma na celu poprawę zdolności do ochrony kluczowej infrastruktury. Warto, by wszystkie państwa europejskie podniosły poziom ochrony ważnych obiektów wojskowych, w tym zaangażowały się w zaproponowaną przez UE inicjatywę na rzecz obrony z wykorzystaniem dronów.

Naruszenia przestrzeni powietrznej w ostatnich trzech miesiącach

- Drony
- Myśliwce
- Myśliwce i drony

Źródło: Opracowanie PISM